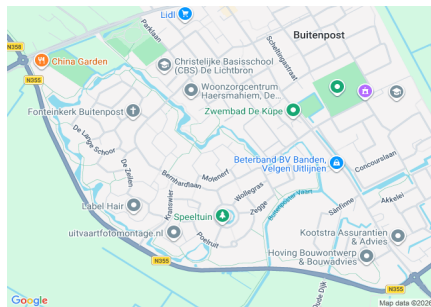
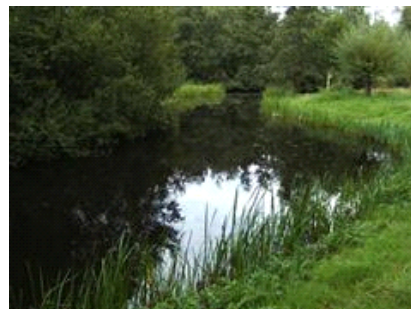
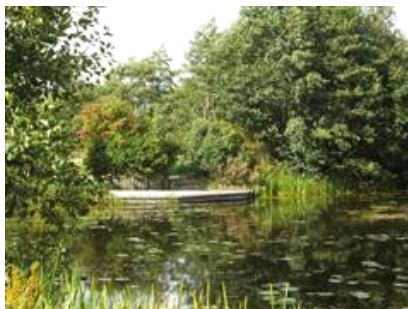

VijversMolenerfBuitenpost te Buitenpost

Algemene beschrijving

Coördinaten:	53.24752808988283, 6.144044494628944
Grootte:	4,2 ha
Max. diepte:	1,50 meter
Gem. breedte:	10 meter
Watertype:	vijver
Opgenomen in:	Gezamenlijke lijst van viswateren
Naam HSV/HSF:	HSV Buitenpost
Plaats HSV/HSF:	Buitenpost

Visrecht

Verhuurder visrecht:

Visrecht hengelsportvereniging:

gemeente Achtkarspelen

alleen schubvisrecht gehuurd van eigenaar

Huidige ecologie & milieu

Waterplantenbedekking zomer:

Totaal waterplanten	70 %
Bovenwaterplanten:	10 %
Drijfbladplanten:	30 %
Onderwaterplanten:	30 %

Milieu overig:

Doorzicht:	40 – 60 cm
Bodemsoort:	Klei
Bagger:	0 - 10 cm
Vismigratie mogelijk:	Ja

Meest gevangen vissoorten:

blankvoorn

ruisvoorn

snoek

Viswatertype:

Ruisvoorn-snoek viswatertype

Sportvisserij

jeugd

recreatievisser

Meest gewaardeerd door de sportvisser
viswater in de bebouwde kom
belangrijk jeugdviswater

Belangrijkste knelpunten sportvisserij:
teveel waterplantengroei
water slecht bevisbaar door oeverbegroeiing
oever (deels) ontoegankelijk

Gewenste maatregelen sportvisserij:
Waterplanten maaien: visstekken
Oeverstekken maaien

Sportvisserij	
Omschrijving wedstrijdtraject(en)	geen
Bijzondere regels	geen
Aanwezige voorzieningen	<i>vissteiger</i> :2 houten vissteigers waarvan het onderhoud matig is en waar door overlast waterplanten nauwelijks kan worden gevist; zie fotos algemeen
	<i>visstoep</i> stenen visstoep waar ook behoorlijk overlast van waterplanten is
Aantal vissers per dag gedurende zomerperiode	werkdag: 5 weekend: 10 topdag: 20

Visserijbeheer				
Vissterfte: (laatste 5 jaar)	Jaartal	Vissoort(en)	Aantal/kg	Omschrijving
	2015	roofvis	0 stuks	n.v.t.
	2015	karper	0 stuks	n.v.t.
	2015	geen	0 stuks	enkele grote dode vissen gespot na maaaien van de vijvers, grote dode vis trekt aandacht en is indicatie voor het onderliggende probleem
Visuitzettingen: (laatste 5 jaar)	geen			
Visonttrekking:	Ja	Vissoort	Omschrijving (Aantal/kg per jaar)	
		witvis	voornamelijk vangst aasvisjes	
Is er een visserijkundig onderzoek uitgevoerd?	Ja	de vijvers zijn in 2006/2007 gebaggerd en er was een wens tot uitzet van karper. Daarom heeft Sportvisserij Nederland in juli 2007 een kort advies geschreven (de Laak, "vijvers wijk Kranswier"). Vervolgens is er in het najaar van 2008 25 kg schubkarper (28 oktober) en 25 kg spiegelkarper (28 november) uitgezet. Er worden sporadisch nog wel eens een paar karpers gevangen maar het is niet duidelijk of het om deze exemplaren gaat. Bij het baggeren in 2006/2007 is de vis overgezet. Daarbij viel de prima zeeltstand op in combinatie met relatief veel kleine snoek. Hoewel er toen nog wel een paar karpers aanwezig moesten zijn zijn toen alleen 2 kroeskarpers aangetroffen (en 2 modderkruipers). Rest nog te vermelden dat in de winter van 2010 (9 januari) er nog een kleine hoeveelheid vis in de problemen kwam toen er sneeuw op het ijs lag maar tot een grote vissterfte heeft dit niet geleid.		
Overige/bijzonderheden	In een ver verleden zijn er al eens 100 karpers uitgezet (3-11-1981). Helaas zijn er daarvan in de relatief strenge winter van 1981/1982 een groot aantal gesneuveld. Bovendien heeft er ook ooit eens electrobevissing plaatsgevonden voor het monitoren van de visstand: zeer veel zeelt en snoek			

Wensen/actieplan komende 5 jaar		
Wensen	1. Waterplanten verwijderen bij de 3 visserijvoorzieningen zodat hier het gehele jaar kan worden gevist. 2. Klein "westrijdparcours" voor de jeugd nabij de tennisbanen het gehele jaar bevisbaarhouden (verwijderen riet/waterplanten). 3. Bevisbaarheid vergroten door verdeeld over de vijver een aantal kleine goed bevisbare stekken in stand te houden (vrij van waterplanten).	
Actieplan: (laatste 5 jaar)	Jaartal	Omschrijving
	2018	geen
	2019	geen
	2020	geen
	2021	geen
	2022	geen
Overige bijzonderheden	geen	

Vijvers Wijk Kranswier

te Buitenpost

Statuspagina

Titel	Kort Advies Vijvers Wijk Kranswier te Buitenpost
Samenstelling	Sportvisserij Nederland Postbus 162 3720 AD BILTHOVEN
Telefoon	030-605 84 00
Telefax	030-603 98 74
E-mail	info@sportvisserij nederland.nl
Homepage	www.sportvisserij nederland.nl
Opdrachtgever	Hengelsport Federatie Fryslân en HSV Buitenpost e.o.
Telefoon	0566 62 44 55
Homepage	
Auteur(s)	G.A.J. de Laak
E-mailadres	laak@sportvisserij nederland.nl
Datum	26 juli 2007

Bibliografische referentie:

G.A.J. de Laak, 2007. Kort Advies Vijvers Wijk Kranswier te Buitenpost. Sportvisserij Nederland, Bilthoven in opdracht van Hengelsport Federatie Fryslân/HSV Buitenpost .

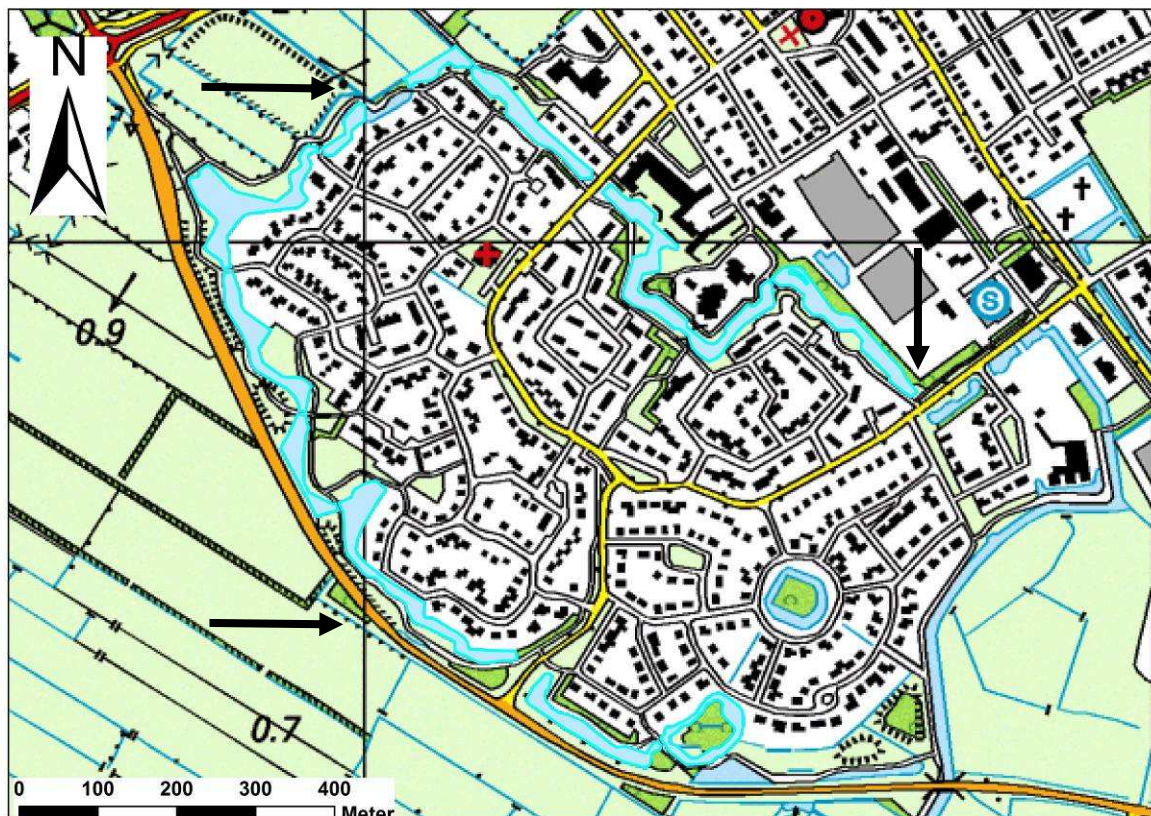
© Sportvisserij Nederland, Bilthoven

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de copyright-houder en de Hengelsport Federatie Fryslân/HSV Buitenpost.

Sportvisserij Nederland is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Sportvisserij Nederland.

1 Inleiding

Via de Hengelsport Federatie Fryslân heeft HSV Buitenpost aan Sportvisserij Nederland een advies gevraagd over de uitzet van vis in de Vijvers Kranswier te Buitenpost. In dit Kort Advies wordt een uitzetadvies gegeven en worden enkele andere adviezen over het water gegeven. Daarvoor is op 19 juli 2007 een bezoek gebracht aan het water.

Overzicht van de Vijvers te Buitenpost. De betreffende wateren hebben een iets lichtblauwer randje dan bijvoorbeeld het ronde water rechtsonder en de Buitenposter Vaart (geheel rechts). De drie zwarte pijlen geven aan waar eventueel een viskerend grof rooster geplaatst moet worden.

De vijvers worden gehuurd van de gemeente Achtkarspelen. Er vindt geen beroepvisserij plaats op het water. Het water is ingebracht in de landelijke lijst van viswateren van Sportvisserij Nederland.

2 Beschrijving water en visstand

2.1 Beschrijving water

De Vijvers in de wijk Kranswier zijn circa 20 jaar geleden aangelegd. De vijvers zijn in de loop der tijd dichtgeslibd. De gemeente Achtkarspelen heeft in de zomer van 2006 circa de helft van de vijvers uit laten baggeren. Deze zomer wordt het andere deel gebaggerd. De oevers zijn over het algemeen begroeid met oevervegetatie. Op de meeste delen is de oevervegetatie niet breed, op sommige delen is echter wel een brede rietkraag aanwezig. Oevervegetatie bestaat voornamelijk uit de soorten riet, liesgras, gele lis, kalmoes, lisdodden, wilgenroosje, kattestaart en inhangende takken van bomen (voornamelijk wilg).

Een breder deel van de vijvers.

Op basis van Arc Gis kaarten is de oppervlakte van de vijvers 4,2 hectare en is de totale oeverlengte 5653 meter.

In de vijver komen veel drijfbladplanten voor. Soorten die waargenomen zijn: kikkerbeet, watergentiaan, waterlelie, gele plomp en krabbescheer. De aanwezigheid van watergentiaan duidt op een kleiige ondergrond (leem). Het bedekkingspercentage aan drijfbladplanten is circa 20%.

Ondergedoken vegetatie is aanwezig in de vorm van fonteinkruiden en waterpest. De bedekkingsgraad aan ondergedoken vegetatie is circa 50%. De vijvers hebben veel variatie in vormen, er zijn smallere en bredere delen. Er zijn verschillende bruggetjes aanwezig. Ook zijn op een aantal plaatsen vis- en kanosteigers aangelegd door de gemeente. In een deel van het water bij de straat Pijlkruid is een verlandingszone ontstaan.

Een verlandingszone met krabbescheer

De verschillende delen van de vijver staan met elkaar in verbinding door middel van duikers. In totaal liggen er vier duikers. Bij een normaal waterpeil staan de duikers ongeveer droog. Deze duikers zijn voor vis niet of moeilijk passeerbaar.

De buisdiameter is te klein voor een goede vismigratie. Ook ligt de buis niet diep genoeg.

In een vijver (stilstaand water) zullen vooral vissoorten van de hoofdgroep eurytope en limnofiele soorten voorkomen. Reofiele soorten (stroomminnend) zullen naar verwachting niet of nauwelijks voorkomen in vijvers. Eurytope vissoorten hebben geen voorkeur voor stromend of stilstaand water en hebben ook geen voorkeur voor het wel of niet aanwezig zijn van waterplanten. Limnofiele soorten hebben wel een voorkeur voor stilstaand en met waterplanten begroeide wateren.

Een dichtgegroeid deel van de vijver. De buis aan de rechterzijde ligt dieper en hierdoor is vispassage wel mogelijk. Maar de buisdiameter is aan de kleine kant voor een goede vismigratie.

2.2 Visstand

Gedetailleerde gegevens over de visstand zijn niet aanwezig. Hengelvangstgegevens ontbreken. In 1988 is een elektrovisserij uitgevoerd. Tijdens de baggerwerkzaamheden in 2006 zijn er vissen geteld van 1,8 hectare water (zie tabel op de volgende bladzijde). Tijdens de baggerwerkzaamheden wordt het water afgepompt en worden de vissen uit de overblijvende plasjes verwijderd. Tijdens het verwijderen van vis is geen karper aangetroffen. Er zijn wel karpers aanwezig in de vijver. Het gaat waarschijnlijk om een tiental exemplaren (mondelijke mededeling W. Hoogsteen).

Tabel visstandgegevens 1988 en 2006

1988				2006
Vissoort	Aantal	Totaal gewicht (kg)	Langste vis	Aantal
Snoek	55	35,1	75	300
Blankvoorn	294	7,8	26	5500
Zeelt	39	24,9	47	200
Baars	52	0,7	19	400
Ruisvoorn	8	0,5	22	15
Brasem	85	16,8	41	30
Kolblei	6	0,1	19	
Paling				6
Riviergrondel				2

Het aandeel plantenminnende soorten is tijdens beide bemonsteringen vrij hoog. Snoek en zeelt zijn de meeste voorkomende soorten. Brasem is een soort die weinig eisen stelt aan het milieu en komt in de meeste wateren in Nederland dominant voor. Tijdens de baggerwerkzaamheden is verassend weinig brasem aangetroffen.

De visstand in de vijvers kan gerekend worden tot een ruisvoorn – snoek viswatertype (zie 1.1.1.1.1Bijlage I Tabel Viswatertypering). In dit plantenrijke milieu zijn de plantenminnende soorten als ruisvoorn, zeelt en snoek de meest voorkomende soorten. Karper kan in dit viswatertype ook een belangrijke vissoort zijn qua gewicht.

3 Advies

3.1 Visuitzetting

De visstand in de vijvers behoort tot het ruisvoorn – snoek viswatertype. Karper kan een veel voorkomende soort in dit viswatertype zijn. De hengelsportvereniging zou graag wat karper uitzetten. De hengelsportvereniging streeft een lage karperbezetting na. In de nabijheid liggen wateren (de Leijen en het Bergummermeer) met een hogere dichtheid aan karper, voor de fanatieke karpervissers. De gemeente is akkoord met de uitzet van karper. Karper zoekt zijn voedsel voornamelijk in de bodem en woelt hierbij de bodem om (zie ook bijlage II). Een lichte bezetting van karper zal waarschijnlijk geen gevolgen hebben voor de waterplantenontwikkeling.

In het deel dat vorig jaar is gebaggerd kan in het najaar van 2007 een kleine hoeveelheid karper worden uitgezet. In het deel dat deze zomer gebaggerd gaat worden, kan in het najaar van 2008 een kleine hoeveelheid karper worden uitgezet. Voor de hengelsport is het wellicht leuk om ook een partij spiegelkarpers uit te zetten.

In het verleden adviseerde de OVB om circa 50 kilogram karper per hectare uit te zetten. Bij deze hoeveelheid wordt het viswatertype (ruisvoorn – snoek) niet beïnvloed. Om te zien hoe de waterplantenontwikkeling reageert op de karperuitzetting, kan de uitzetting het best gefaseerd plaatsvinden volgens onderstaand schema.

Deel Water	Najaar 2007	Najaar 2008	Najaar 2009	Najaar 2010
Gebaggerd 2006 (1,8 ha)	50 kg		50 kg	
Gebaggerd 2007 (2,5 ha)		75 kg		75 kg

In het najaar van 2009 en 2010 kunnen eventueel spiegelkarpers worden uitgezet.

3.2 Overige adviezen en aandachtspunten

De hengelsportvereniging wordt geadviseerd om met de gemeente te overleggen over de bepalingen ten aanzien van het karpervissen. In de vergunning kunnen bepalingen worden opgenomen ten aanzien van het aantal hengels waarmee gevist mag worden, het al dan niet toestaan van nachtvisserij, en sancties te aanzien van het niet naleven van de regels. Hierbij kan ook worden gedacht aan het niet meenemen van rommel.

Het is niet bekend of de gemeente een baggerplan heeft voor de wateren.

Wellicht is het zinvol om een baggerplan op te stellen, waarbij alle wateren in de gemeente regelmatig gebaggerd gaan worden. In overleg met de gemeente moet worden nagegaan of het mogelijk is de vijvers (plaatselijk) iets dieper te maken. Het dieper maken van de vijvers heeft als voordeel dat de waterplanten minder massaal gaan groeien. Bij langere perioden met vorst is er minder kans op vissterfte bij diepere vijvers. Gestreefd moet worden dat 10-25% van het wateroppervlak een diepte heeft van 1,5 tot 2 meter.

In het water komen geen vissoorten voor, die erg afhankelijk zijn van migratie. Wel is het wenselijk dat de vissen kunnen migreren. In het geval van calamiteiten kunnen zij dan een veilig heenkomen zoeken. Bij renovatie van de duikers is het zinvol de duikers dieper te leggen (3/4 gevuld met water) en een grotere buisdiameter (50 tot 60 centimeter) te kiezen.

Op de overzichtskaart is aangegeven waar eventueel viskerende roosters geplaatst moeten worden. Het is mogelijk dat karper (met name in het voorjaar) gaat trekken en daardoor het gebied verlaat. De roosters kunnen van grove spijlen worden voorzien (om de 10 centimeter een spijl). Voor het plaatsen van het viskerende rooster is wel toestemming nodig van het Wetterskip.

Literatuur

OVB, 1993. Literatuuronderzoek: Waterkwaliteit gerelateerd aan vissoorten. Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij, Nieuwegein.

Zoetemeyer, R.B., & B.J. Lucas, 2007. Basisboek visstandbeheer. Sportvisserij Nederland, Bilthoven.

Bijlage I Viswatertypering

Viswatertypering ondiepe, stilstaande wateren (Zoetemeyer & Lucas, 2007)

viswatertype	baars blankvoorn	ruisvoorn snoek	snoek blankvoorn	blankvoorn brasem	brasem snoekbaars
planten					
bovenwater	matig	veel	matig	matig	weinig - matig
drijfblad	weinig	veel	matig - veel	weinig - matig	geen - weinig
onderwater	matig	veel	weinig	geen	geen
bedekking %	10-60%	60-100%	20-60%	10-20%	0-10%
vissoorten					
aal	+	+	+	+	+
baars	+	+/-	++	+	+
bittervoorn*	+	++	++	+/-	-
blankvoorn	+	+/-	++	++	+
brasem	+/-	+/-	+	++	++
grote modderkruiper	+/-	++	+	+/-	-
karper	-	++	++	+/-	-
kleine modderkruiper	+	++	++	+/-	-
kolblei	+/-	+/-	++	+	+
kroeskarper	+/-	++	+	+/-	-
kwabaal*	+	+/-	+/-	+/-	-
meerval*	-	+/-	++	++	+/-
pos	+/-	+/-	+	++	++
rivierdonderpad*	+	+/-	+/-	+/-	-
riviergrondel	+	+	+	+	+/-
ruisvoorn	+/-	++	++	+/-	-
snoek	-	++	++	+	+/-
snoekbaars	-	-	+/-	++	++
stekelbaars (3d)	+	++	++	+/-	-
stekelbaars (10d)	+	++	++	+/-	-
vetje	+	+	+	+	+/-
zeelt	+/-	++	+	+/-	-
draagkracht	10-100 kg/ha	100-350 kg/ha	300-500 kg/ha	350-600 kg/ha	450-800 kg/ha
voedselrijkdom	(oligo)- mesotroof voedselarm <0,01 mg P/l ←————→ (hyper-)eutroof zeer voedselrijk >0,1 mg P/l				
fosfaatgehalte					
Ontwikkelingsmogelijkheden:					
- +/- + ++ nauwelijks of geen beperkt voldoende optimaal					
* bittervoorn: aanwezigheid van zoetwatermossels noodzakelijk voor de voortplanting.					

Bijlage II Visprofiel

KARPER (*Cyprinus carpio*)

Leefomgeving

De karper is een algemene vissoort in stilstaande en langzaam stromend water. Ook in relatief snel stromend water komt de karper wel voor, waar hij zich dan vooral op stromingsluwe plaatsen ophoudt. Van nature komt de karper niet in Nederland voor. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied lag rond de Kaspische Zee, van waaruit de karper zich zowel naar het oosten (China, Japan en Zuid-Rusland) als naar het westen (gebied rond de Zwarte Zee en de Donau) heeft uitgebreid. Via de Donau heeft de karper zich naar Midden-Europa kunnen verspreiden. Deze verspreiding werd versneld door de Romeinen, die rond het begin van de jaartelling de karper uit de Donau of uit Klein-Azië haalden en voor de kweek naar Italië brachten. In de eeuwen daarna zorgden monniken voor een grote verspreiding van de karper over Europa. Vanaf de middeleeuwen (de 14e eeuw) kwam de karper, als teelt- en consumptievis, in kloostervijvers voor.

In de loop der eeuwen zijn er allerlei verschillende variëteiten van de karper ontwikkeld. Het oorspronkelijk in de middeleeuwen geïntroduceerde en daarna verwilderde type wordt wilde of boerenkarper genoemd. Hiernaast komen allerlei geteelde variëteiten voor, zoals schubkarper, spiegelkarper, rijenkarper en naaktkarper.

Omdat de karper zich in Nederland nauwelijks met voldoende succes kan voortplanten om een populatie in stand te houden, wordt de karperstand in veel wateren door uitzettingen op peil gehouden. Dankzij deze uitzettingen komt de karper momenteel in vrijwel alle watertypen voor. In het oorspronkelijke verspreidingsgebied is de karper echter een bewoner van langzaam stromende rivieren en (afgesloten) rivierarmen.

Voortplanting

De paaitijd valt, afhankelijk van in het bijzonder de watertemperatuur, in mei en juni, maar kan soms doorgaan tot eind juli. De paai vindt plaats in met zachte vegetatie begroeide ondergelopen gebieden of in waterplantenvegetaties in ondiep, rustig water, waar de eieren aan de planten blijven plakken. Ook worden flab en obstakels als stenen en fuiken wel als paaisubstraat gebruikt; soms worden de eieren op de kale bodem afgezet. Tijdens het paaieren wordt een vrouwtje omringd door een aantal mannetjes die de afgezette eieren bevruchten. Bij een voldoende hoge watertemperatuur komen de eieren al na enkele dagen uit.

Voedsel

De karper is een omnivoor. De samenstelling van het voedselpakket is sterk afhankelijk van de aard van het water en van het seizoen. Larven leven van zoöplankton en algen. Dat de karper is aangepast aan het foerageren op de bodem is al op jonge leeftijd zichtbaar, want bij een lengte van circa 2 cm beginnen juveniele karpertjes al van de bodem te eten. Het dieet van volwassen karpers bestaat vrijwel uitsluitend uit bodemvoedsel, zoals insectenlarven, wormen, kreeftachtigen en weekdieren. Daarnaast wordt ook plantaardig materiaal gegeten, zoals waterplanten, algen en zaden.

Groei en leeftijd

Van de karperachtigen is de karper één van de snelst groeiende soorten; vooral de verschillende kweekvormen zijn snelle groeiers. In de regel wordt de karper geslachtsrijp na 3 tot 4 jaar (mannetjes) of 4 tot 5 jaar (vrouwtjes) bij een lengte van 40 tot 45 cm. De maximale lengte is 120 cm.

Sportvisserij Nederland

Postbus 162

3720 AD Bilthoven

Bereikbaarheid en bevisbaarheid vijvers Molenerf te Buitenpost.

De bevisbaarheid van de vijvers in het Molenerf te Buitenpost is zeer matig. Dit zal worden geïllustreerd aan de hand van een aantal fotos gemaakt op 9-9-2017. Een overzicht van de vijvers is te zien in onderstaand plaatje gemaakt met behulp van Google maps. De nummers 1, 2 en 3 zijn sportvisserij voorzieningen. Het betreft 2 houten vissteigers (nummer 1 en 2) en een stenen visstoep (nummer 3). De letters verwijzen naar locaties van de diverse fotos.

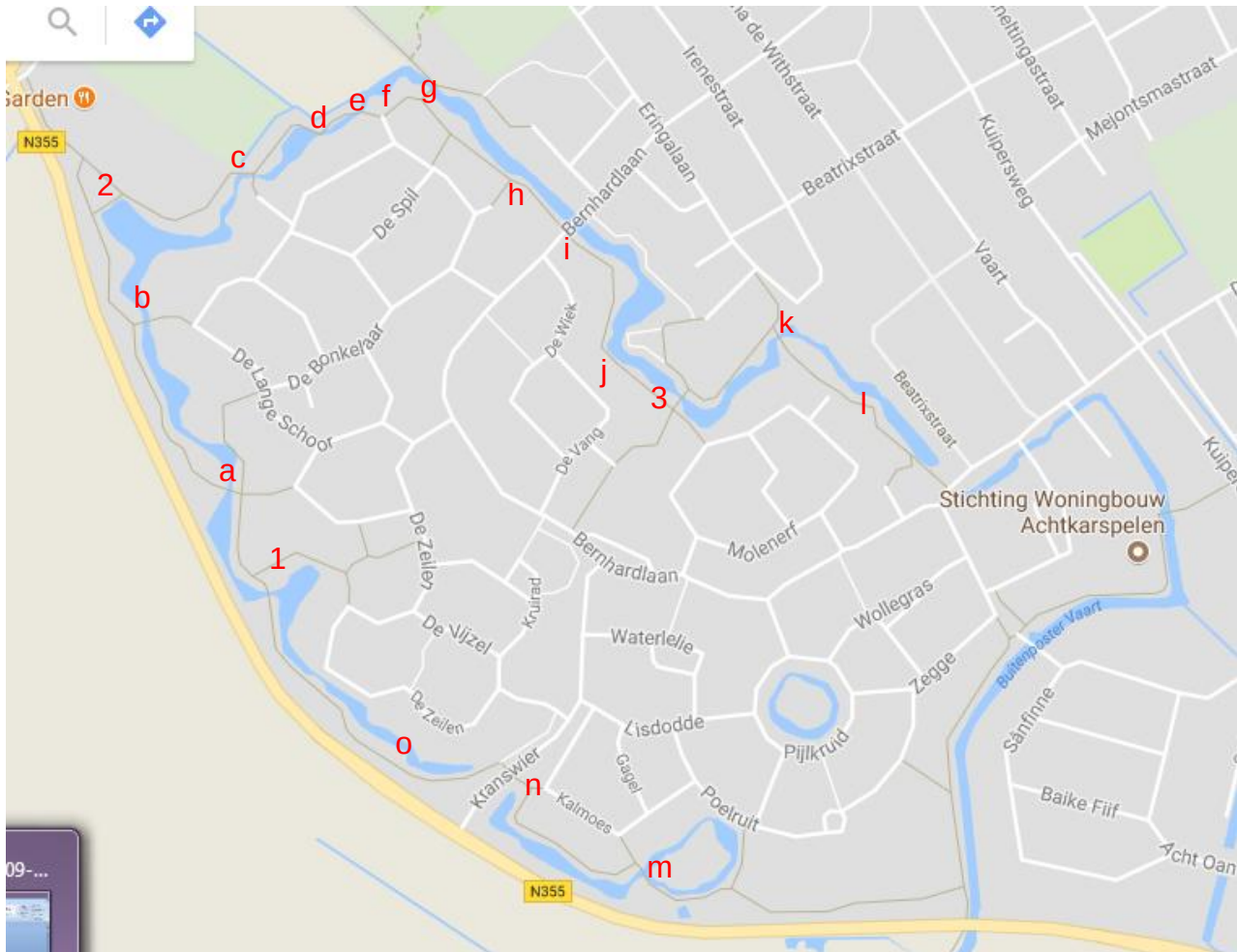

Foto van de vijvers in de buurt van locatie o: water zwaar begroeid.

Zicht op de houten vissteiger nabij De Zeilen (zie google maps nummer 1): onbevisbaar.

Detail houten vissteiger nabij De Zeilen (zie google maps nummer 1): onbevisbaar.

Foto vanaf brug a met zicht op rondweg (zuidwestelijke richting).

Foto vanaf brug b.

Zicht op vissteiger 2 nabij "China Garden".

Vissteiger 2 nabij "China Garden": gerepareerd (door wie?).

Vissteiger 2 nabij "China Garden": water is onbevisbaar.

Foto vanaf brug c.

Foto vanaf brug c.

Locatie d: aasvisstek secretaris.

Foto vanaf locatie d.

Foto vanaf brug e (zuidelijke richting).

locatie f: "wedstrijdparcours" jeugdviswedstrijd, gemaaid eind juli.

locatie f: "wedstrijdparcours" jeugdviswedstrijd, gemaaid eind juli.

locatie f: "wedstrijdparcours" jeugdviswedstrijd, gemaaid eind juli.

locatie f vanaf brug g.

foto gemaakt vanaf brug g (zuidoostelijke richting)

foto gemaakt vanaf oever bij brug g (zuidoostelijke richting):onbevisbaar.

Foto in de buurt van locatie h.

Foto vanaf locatie i (zuidoostelijke richting).

Foto vanaf locatie j (noordoostelijke richting).

Foto vanaf locatie j (noordoostelijke richting).

Zicht op visstoep (locatie 3 gemaakt vanaf bruggetje).

Foto vanaf brug k (zuidwestelijke richting).

Locatie I: wordt bevisbaar gehouden (door de buurtbewoners?).

Locatie I: wordt bevisbaar gehouden (door de buurtbewoners?).

Locatie I: wordt bevisbaar gehouden (door de buurtbewoners?).

Locatie m.

Locatie m.

Locatie n.

Locatie n.

Impressie van het uitbaggeren van de vijvers en het scheppen van de vis:

Voordat er wordt begonnen moet er natuurlijk overleg gevoerd worden

Besloten wordt om groot materiaal in te zetten

Maar ook wordt er voldoende mankracht ingezet om op jacht te gaan naar de vis

Kennelijk worden er soms bijzondere vissen aangetroffen

Ook moet er af en toe even gepauzeerd worden

De secretaris gaat echter stug door in zijn eentje

En wat voor vis wordt er zoal aangetroffen:

Af een toe een hele kleine snoekbaars

En hele mooie zeelten

En natuurlijk veel snoeken

